

Sygn. akt V U 290/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2023 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 4 stycznia 2023 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. P.

z udziałem H. K. i J. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania M. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia (...) r. sygn.: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że wnioskodawczyni M. P. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...). H. K. i J. K. (1) od (...)

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

na rzecz wnioskodawczyni M. P. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VU 290/22

UZASADNIENIE

Decyzją z (...) roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że M. P. jako pracownik u płatnika składek (...) K., J. K. nie podlega od (...) roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu.

W odwołaniu od powyższej M. P. wniosła o jej zmianę w całości poprzez stwierdzenie, że podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu od (...) roku.

Pełnomocnik wnioskodawczyni przyłączyła się do stanowiska swojej mocodawczyni i wniosła o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów postępowania.

Uczestnik pozostawił odwołanie do uznania Sądu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

H. K. i J. K. (1) od 1 czerwca 2008 roku prowadzą działalność gospodarczą w zakresie przygotowywania i dostarczania żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering) w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) w B. przy ul. (...) oraz w P. przy ul. (...).

(dowód: wypis z C.- k. 4 akt ZUS)

M. P. ma wykształcenie średnie techniczne. Ukończyła technikum (...).

Wnioskodawczynie przed zatrudnieniem u płatnika odbywała staż w gastronomii, w (...) roku urodziła pierwsze dziecko. Do pracy wróciła w (...) roku, pracowała w firmie cateringowej w Szkole (...) w B.. W (...) roku wnioskodawczynie miała poronienie. Umowa uległa rozwiązaniu z dniem urodzenia drugiego dziecka A. tj. z dniem (...) roku. Po ukończeniu przez córkę A. jednego roku wnioskodawczynie zaczęła poszukiwać pracy. W sierpniu (...) roku wnioskodawczynie zaszła w ciążę. Nie zamierzała jednak rezygnować z pracy. Dlatego od 1 września 2021 roku wnioskodawczynie zapisała córkę A. do żłobka.

(dowód: zeznania wnioskodawczynie – protokół rozprawy z 4 stycznia 2023 roku, umowa przyjęcia dziecka do żłobka – k. 115 akt, zeznania świadka A. P. – protokół rozprawy z 3 listopada 2022 roku)

H. K. poszukiwał pracownika do pomocy w kuchni przez (...) Urząd (...) w B.. Wnioskodawczynie dowiedziała się o tym przeglądając oferty pracy na stronie internetowej (...). Wnioskodawczynie skontaktowała się w sprawie pracy z płatnikiem telefonicznie. Ponieważ wcześniej pracowała już w gastronomii , H. K. zdecydował się ją zatrudnić.

(dowód: zeznania płatnika– protokół rozprawy z 4 stycznia 2022 roku, zeznania wnioskodawczynie – protokół rozprawy z 4 stycznia 2022 roku)

W dniu (...) roku płatnik zawarł z M. P. umowę o pracę na okres próbny od (...) roku do dnia 31 grudnia 2021 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pomocy kuchennej – obsługa cateringu z wynagrodzeniem miesięcznym brutto 2800 złotych. Miejscem pracy wnioskodawczynie był B. ul. (...).

(dowód: umowa o pracę - k. 4 akt)

Wnioskodawczynie była zdolna do wykonywania pracy na stanowisku pomocy kuchennej.

(dowód: zaświadczenie lekarskie z 21.09.2021 roku i z 20..09. 2021 roku – k. 31-32 akt, karta szkolenia wstępnego –k. 21 akt)

Pracodawca przeprowadził wnioskodawczynie szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (okoliczność bezsporna)

W chwili podpisania umowy o pracę wnioskodawczynie była w drugim miesiącu ciąży z trzecim dzieckiem. Wnioskodawczynie nie poinformowała o tym płatnika.

(dowód: karta ciąży – k. 26-28 akt)

Wnioskodawczynie nie podpisywała list obecności. Godziny pracy na listach obecności za pracowników każdego dnia wpisywała kucharka K. J..

(dowód: zeznania świadka K. J. – protokół rozprawy z 4 nstycznia 2023 roku, zeznania świadka E. G. – protokół rozprawy z 3 listopada 2022roku)

Wynagrodzenie wnioskodawczynie miała wypłacane przez płatnika do rąk własnych, co kwitowała własnoręcznym podpisem na liście płac.

(dowód: listy wypłat – k. 11-14 akt)

Wnioskodawczynie pracowała u płatnika od (...) roku do (...) roku jako pomoc kuchenna. Przez pierwsze trzy dni była przyuczana do pracy przez pracownicę płatnika D. G.. Prace wykonywała w stołówce w Szkole (...) w B. przy ul. (...) od poniedziałku do piątku w godzinach od 7 do 15. Do obowiązków wnioskodawczynie należało pomaganie w przygotowywaniu posiłków (obieranie i krojenie warzyw, doprawianie surówek) oraz wydawanie posiłków. Polecenia wnioskodawczynie w imieniu płatnika wydawała kucharka K. J..

(dowód: zeznania płatnika– protokół rozprawy z 4 stycznia 2023 roku , zeznania wnioskodawczynie – protokół rozprawy z 4 stycznia 2023 roku, zeznania świadka K. J. – protokół rozprawy 4 stycznia 2023 roku, zeznania świadka E. G. – protokół rozprawy z 3 listopada 2022 roku)

Od dnia 26 października 2021 roku wnioskodawczynie stała się niezdolna do pracy z powodu ciąży. Umowa o pracę w związku z ciążą wnioskodawczynie uległa przedłużeniu do dnia porodu. W dniu (...) roku M. P. urodziła dziecko.

(okoliczności bezsporne)

Na miejsce wnioskodawczynie płatnik zatrudnił w charakterze pomocy kuchennej nową pracownicę, gdyż była taka potrzeba. W stołówce w Szkole (...) w B. była praca dla kucharki i dwóch pomocy kuchennych. Każdego dnia były wydawane obiady dla dzieci ze szkoły (...) oraz był przygotowywany catering dla przedszkola. Dwie osoby nie dałyby sobie rady z taką ilością pracy.

(dowód: zeznania świadka E. G. – protokół rozprawy z 3 listopada 2022 roku, zeznania płatnika– protokół rozprawy z 4 stycznia 2023 roku , zeznania świadka K. J. – protokół rozprawy 4 stycznia 2023 roku,)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.) osoby pozostające w stosunku pracy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu. Art. 13 tej ustawy stanowi zaś w punkcie 1, że pracownicy podlegają wskazanym ubezpieczeniom społecznym od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Z przepisów tych wynika, że podstawową przesłanką objęcia zakresem ubezpieczenia społecznego jest posiadanie statusu pracownika. Pracownikiem zostaje się przez nawiązanie stosunku pracy. Stosownie do treści art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Na treść stosunku pracy składają się zatem wzajemne prawa i obowiązki stron stosunku pracy (pracownika i pracodawcy). Zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do osobistego wykonywania pracy na rzecz pracodawcy za wynagrodzeniem. Kolejna cecha tego stosunku to zawłaszczanie wyniku pracy przez pracodawcę i wykonywanie pracy w warunkach podporządkowania czyli pod kierownictwem pracodawcy. Pracownik nie odpowiada jednak za wynik pracy , ale za samo staranne świadczenie pracy.

W będącej przedmiotem osądu sprawie taki właśnie stosunek – umowa o pracę - łączyła płatnika z wnioskodawczynią od (...) roku. Wykazało to przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe w postaci zeznań świadków zarówno pracowników płatnika (K. J. i E. G.), męża wnioskodawczynie A. P. oraz płatnika H. K., które potwierdzają zeznania

wnioskodawczyni co do charakteru łączącej ją z płatnikiem umowy i korespondują ze zgromadzonymi w sprawie dokumentami.

K. J. pracowała w spornym okresie u płatnika jako kucharz, a E. G. jako pomoc kuchenna. Pracownicy te potwierdziły, że wnioskodawczyni została zatrudniona na (...) roku jako pomoc kuchenna i pracowała u płatnika nieprzerwanie do (...) roku, tj. do momentu przejścia na zwolnienie lekarskie w związku z ciążą. Pracownicy potwierdziły zakres obowiązków wnioskodawczyni na stanowisku pomocy kuchennej i godziny pracy. Pracownicy widziały wnioskodawczynię codziennie w pracy, gdyż razem z nią pracowały w tej samej stołówce w Szkole (...) w B., a K. J. wydawała wnioskodawczyni polecenia. Wiedziały więc co należało do jej obowiązków (pomoc w przygotowywaniu posiłków oraz wydawanie posiłków).

Skarżąca wykazała zatem, że w zakwestionowanym przez organ rentowy okresie od (...) roku rzeczywiście świadczyła pracę (codziennie od poniedziałku do piątku od godziny 7 do 15) na rzecz płatnika jako pomoc kuchenna w stołówce szkolnej w B.. H. K. zeznał, że cały czas, także we wrześniu 2021 roku szukał pracownika do pomocy w kuchni, gdyż na tym stanowisku jest duża rotacja. Pracownicy często po okresie próbnym nie chcą dłużej pracować z uwagi na duży zakres obowiązków. Powyższe było powodem zatrudnienia wnioskodawczyni. Wnioskodawczyni dowiedziała się o ofercie pracy z ogłoszenia na stronie internetowej (...) w B., gdzie płatnik zgłosił swoje zapotrzebowanie na pracownika.. Wnioskodawczyni nie знаła wcześniej osobiście płatnika. Potrzebę zatrudnienia pomocy kuchennej potwierdza fakt, że po odejściu wnioskodawczyni, płatnik natychmiast zatrudnił na jej miejsce kolejną pracownicę w charakterze pomocy kuchennej. Z zeznań K. J. oraz E. G. wynika, że celem należytego wywiązania się z zawartych przez płatnika kontraktów na przygotowanie posiłków dla uczniów szkoły (...) i cateringu dla przedszkola w kuchni w Szkole (...) w B. musiały być zatrudnione 3 osoby: kucharka i dwie pomoce kuchenne. Płatnik podniósł, że na rynku pracy jest trudna sytuacja w zakresie pozyskiwania dobrych, sumiennych pracowników. Płatnik zeznał, że zatrudnił wnioskodawczynię, gdyż miała wykształcenie gastronomiczne i doświadczenie w pracy w gastronomii, co było bardzo potrzebne do pracy w kuchni.

W świetle podzielonych przez Sąd zeznań świadków i stron, z których w sposób jednoznaczny wynika, że wnioskodawczyni w spornym okresie faktycznie świadczyła pracę, do której wykonywania zobowiązała się na podstawie pisemnej umowy o pracę, nie można podzielić gołosłownego zarzutu organu rentowego, że płatnik nie miał potrzeby zatrudnienia wnioskodawczyni i umowa o pracę została zawarta jedynie dla pozorów celem uzyskania ochrony ubezpieczeniowej i świadczeń z ubezpieczenia społecznego i jako taka jest nieważna.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, iż wnioskodawczyni od (...) roku faktycznie świadczyła pracę na rzecz płatnika, a ten pracę tę przyjmował i wypłacał jej wynagrodzenie. Praca była świadczona pod kierownictwem płatnika zarówno co do miejsca, czasu świadczenia pracy jak i jej przedmiotu.

Cel zawarcia umowy o pracę jakim jest chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego — wbrew zarzutom organu rentowego - nie jest sprzeczny z ustawą ani nie zmierza do jej obejścia, nie świadczy też o pozorności umowy. Objęcie ubezpieczeniem społecznym i uzyskanie świadczeń z tego ubezpieczenia jest wszak głównym celem zawierania umowy o pracę.

Podsumowując strony nie składały w chwili zawierania umowy o pracę z (...) roku pozornych oświadczeń woli, gdyż w rzeczywistości wnioskodawczyni świadczyła pracę jako pracownik, a płatnik przyjmował tą pracę jako pracodawca.

Czynność prawna pozorna charakteryzuje się w myśl art. 83 § 1 k.c. trzema elementami, które muszą wystąpić łącznie, a mianowicie: oświadczenie woli musi być złożone świadomie i swobodnie tylko dla pozorów, oświadczenie musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów. Pobudki, którymi strony kierują się składając pozorne oświadczenia woli, nie mają żadnego znaczenia dla oceny pozorności oświadczenia woli. Oświadczenie woli złożone jest dla pozorów wtedy, gdy z góry powziętym zamiarem stron jest brak woli wywołania skutków prawnych jakże zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli albo nie chce w ogóle

wywołać żadnych skutków prawnych albo też chce wywołać inne, niż wynikałoby ze złożonego przez nią oświadczenia woli.

W prawie pracy doniosłość ma jedynie zamiar obejścia prawa przez fikcyjne (pozorne) zawarcie umowy, czyli takie, które nie wiąże się ze świadczeniem pracy, a dokonanie zgłoszenia do ubezpieczenia następuje pod pozorem zatrudnienia. W takich sytuacjach dochodzi do zgłoszenia do ubezpieczenia osoby, która nie może być uznana za podmiot ubezpieczenia, ponieważ nie świadczy pracy i przez to nie można jej przypisać cech zatrudnionego pracownika, skoro nie są wykonywane obowiązki i prawa płynące z umowy o

pracę (por. np. wyrok SN: z 17.12.1996 r., I UK 32/96, OSNAPIUS Nr 15/1997) .

Nie można natomiast przypisać celu obejścia prawa (art. 58 § 1 kc. w zw. z art. 300 k.p.) stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki prawa płynące z tej umowy.

Ustalony w rozpoznawanej sprawie stan faktyczny świadczy nie o pozorności złożonych przez strony oświadczeń woli ani nie o obejściu ustawy, lecz o spełnieniu warunku zatrudnienia pracowniczego stanowiącego tytuł ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zmm). Do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby zgłoszenie do tego ubezpieczenia dotyczyło osoby, która w rzeczywistości pracy nie świadczyła, a więc nie wykonywała zatrudnienia w ogóle albo wykonywała je na podstawie innej umowy niż umowa o pracę. W prawie ubezpieczeń społecznych nie decyduje ważność umowy o pracę związana z zamiarem dyktującym potrzebę jej zawarcia, lecz to, czy zawierające ją strony miały zamiar wzajemnego zobowiązania się - pracownik do świadczenia pracy, a pracodawca do dania mu pracy i wynagrodzenia za nią - oraz czy umowa była w rzeczywistości realizowana. Nie jest także istotny czas (okres trwania) tej realizacji (tak por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2005r, I UK 32/05).

W sytuacji gdy doszło do zawarcia umowy o pracę, jak też do jej realizacji poprzez świadczenie umówionej pracy i przyjmowanie jej przez pracodawcę, jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie, nie może być mowy o działaniu w celu obejścia prawa.

Oceny tej nie zmienia fakt, że wnioskodawczyni w chwili zatrudnienia przez płatnika była w ciąży. Obowiązujące przepisy nie zakazują świadczenia pracy przez kobiety w ciąży, a do tego w praktyce prowadzi stanowisko prezentowane przez ZUS, co byłoby dyskryminacją kobiet w ciąży. Tymczasem podstawową zasadą prawa pracy wyrażoną w art. 11³ kp jest zakaz jakiegokolwiek dyskryminacji w stosunkach pracy.

Wnioskodawczyni w chwili podjęcia zatrudnienia była osobą zdolną do pracy, co wynika wprost z zaświadczenia lekarskiego, a nadto z faktu rzeczywistego świadczenia tej pracy od (...) roku do (...) roku .

Podkreślenia wymaga także, iż w toku postępowania organ rentowy wykazał się całkowitą biernością procesową, nie przejawiając jakiegokolwiek aktywności dowodowej zmierzającej do wykazania, że kwestionowana przez niego umowa o pracę z dnia (...) roku była zawarta w celu obejścia prawa lub też jedynie dla pozorów.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż M. P. jako pracownik u płatnika składek podlegała ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od (...) roku .

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.